

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

**ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2022-23
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ**

ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ - ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟΣ

**ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: ΔΕΥΤΕΡΑ 29 ΜΑΪΟΥ 2023
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: 1Γ**

Ο ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ (15) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ		Μονάδες 70
Α.Ι. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ		(μονάδες 30)
1.	A.I.1. α) Κειμενικό είδος	2
2.	A.I.1. β) Σκοπός	2
3.	A.I.2. Κατανόηση κειμένου	4
4.	A.I.3. Τρόποι πειθούς	4
5.	A.I.4. Διαρθρωτικές λέξεις	1
6.	A.I.5. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις	8
7.	A.I.6.Ονοματικό σύνολο σε δευτερεύουσα πρόταση	2
8.	A.I.7. Υποθετικός λόγος	3
9.	A.I.8. Υπώνυμα	2
10.	A.I.9. Τονικά παρώνυμα	2
Α.ΙΙ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ		(μονάδες 40)
11.	Περιεχόμενο	12
12.	Δομή	12
13.	Έκφραση	12
14.	Ορθογραφία	4
ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ		Μονάδες 30
15.	B1.Κυριάκος Χαραλαμπίδης, «Παιδί με μια φωτογραφία»	10
16.	B2. α) Συνανάγνωση Κυριάκος Χαραλαμπίδης, «Παιδί με μια φωτογραφία»	5
17.	Μιχάλης Πασιαρδής, «Σας περιμένουμε», (Χριστούγεννα 1974)	5
18.	B2. β) Συνανάγνωση Κυριάκος Χαραλαμπίδης, «Παιδί με μια φωτογραφία»	5
19.	Μιχάλης Πασιαρδής, «Σας περιμένουμε», (Χριστούγεννα 1974)	5
Σύνολο		ΜΟΝΑΔΕΣ 100

Κείμενο 1: Πρωτοχρονιάτικο Μήνυμα του Αντόνιο Γκουτέρες, Γενικού Γραμματέα Ηνωμένων Εθνών: «*Το 2023 χρειαζόμαστε ειρήνη, τώρα περισσότερο από ποτέ.*»

Κάθε νέο έτος είναι μια στιγμή αναγέννησης. Σκουπίζουμε τις στάχτες του παλιού έτους και προετοιμαζόμαστε για μια πιο φωτεινή μέρα. Το 2022, εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο κυριολεκτικά σάρωσαν τις στάχτες. Από την Ουκρανία έως το Αφγανιστάν και τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό και αλλού, οι άνθρωποι άφησαν τα ερείπια των σπιτιών και των **ζωών** τους αναζητώντας κάτι καλύτερο. Σε όλο τον κόσμο, εκατό εκατομμύρια άνθρωποι βρίσκονταν σε κίνηση, απομακρυνόμενοι από πολέμους, πυρκαγιές, ξηρασίες, τη φτώχεια και την πείνα.

Το 2023 χρειαζόμαστε ειρήνη, τώρα, περισσότερο από ποτέ. Ειρήνη ανάμεσά μας, μέσω του διαλόγου για τον τερματισμό των συγκρούσεων. Ειρήνη με τη φύση και το κλίμα μας, για να οικοδομήσουμε έναν πιο βιώσιμο κόσμο. Ειρήνη στο σπίτι, ώστε οι γυναίκες και τα κορίτσια να ζουν με αξιοπρέπεια και ασφάλεια. Ειρήνη στους δρόμους και στις κοινότητές μας, με πλήρη προστασία όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ειρήνη στους **χώρους λατρείας** μας, με σεβασμό στις πεποιθήσεις του άλλου. Και ειρήνη στο διαδίκτυο, απαλλαγμένο από ρητορική μίσους και κακοποίηση.

Το 2023, ας θέσουμε μαζί την ειρήνη στο επίκεντρο των λόγων και των πράξεών μας, αν θέλουμε να κάνουμε το 2023 μια χρονιά που η ειρήνη θα αποκατασταθεί όπου τη χρειαζόμαστε: στη ζωή μας, στα σπίτια μας και στον κόσμο μας.

Ηνωμένα Έθνη, Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ, www.unric.org/el

Ημερομηνία ανάρτησης 29 Δεκεμβρίου 2022

Ημερομηνία ανάκτησης 23/5/2023

Διασκευή

Κείμενο 2: Γιατί γίνονται πόλεμοι;

Πέρασε ένας αιώνας από την έναρξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Δυστυχώς, οι πόλεμοι συνεχίζονται. Είναι η κατάλληλη ευκαιρία να αναρωτηθούμε το γιατί. Κάποτε οι πόλεμοι γίνονταν για διασκέδαση και κέρδος. Όταν η Ρώμη κατέλαβε τη Μικρά Ασία ή η Ισπανία κατέκτησε το Περού, κίνητρο ήταν ο χρυσός και το ασήμι. Αυτό γίνεται και σήμερα. Μια έρευνα της Οξφόρδης έδειξε ότι οι εμφύλιοι πόλεμοι γίνονται όπου υπάρχουν πόροι, όπως τα διαμάντια και το πετρέλαιο. [...]

Εάν όμως πρόκειται για ένα ευκατάστατο κράτος, ο πόλεμος δεν αποδίδει, γιατί είναι πολύ ακριβός και θα προκαλέσει σημαντική οικονομική ζημιά ακόμη και στον νικητή. [...] Επομένως, τα σύγχρονα κράτη δεν μπορούν να πλουτίσουν κάνοντας πόλεμο. Πόλεμοι όμως εξακολουθούν να γίνονται.

Ίσως, επειδή οι ηγέτες δεν καταλαβαίνουν από αριθμητική ή επειδή πιστεύουν στις εύκολες νίκες. Ίσως ο Πούτιν να σκέφτηκε ότι μπορεί να ανατρέψει την κυβέρνηση στην Ουκρανία ή να καταλάβει ένα μεγάλο μέρος των εδαφών της, βγάζοντάς την φτηνά, ελπίζοντας ότι η χώρα θα πέσει στα χέρια του. [...]

Αναμφισβήτητα, είναι υπεραπλούστευση να πούμε ότι η κρίση στην Ουκρανία δημιουργήθηκε για να στηρίξει ένα απολυταρχικό καθεστώς. Εάν απολυταρχικά καθεστώτα επιλέγουν να κραδαίνουν τα σπαθιά τους, όταν δεν μπορούν πλέον να παρουσιάσουν άλλες επιτυχίες, σκεφτείτε τα κίνητρα των ηγετών της Κίνας, όταν το οικονομικό θαύμα της χώρας θα φτάσει στο τέλος του. Το να ξεκινήσει κανείς έναν πόλεμο είναι μια κακή ιδέα, αν και αυτό εξακολουθεί να γίνεται έτσι κι αλλιώς.

www.tanea.gr/opinions/

Ημερομηνία ανάρτησης 22/8/2014

Ημερομηνία ανάκτησης 23/5/2023

Διασκευή

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

(30 μονάδες)

A.I.1.α) Να αναφέρετε σε ποιο κειμενικό είδος ανήκει το **Κείμενο 2** και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με **δύο (2)** χαρακτηριστικά στοιχεία του είδους αυτού από το συγκεκριμένο κείμενο. **(μονάδες 2)**

Το κειμενικό είδος είναι άρθρο. **(μον. 1)**

ΔΥΟ χαρακτηριστικά στοιχεία από τα πιο κάτω: **(μον. 2x0,5)**

- Τίτλος
- Περιεχόμενο / θέμα: γεγονότα της τρέχουσας επικαιρότητας συνήθως
- Χαρακτήρας: ειδησεογραφικός, πληροφοριακός, ενημερωτικός
- Πηγή δημοσίευσης (διαδικτυακή ή έντυπη) εφημερίδα / περιοδικό (για απλή αντιγραφή δίνεται μόνο 0,5 μον.)
- Ύφος: πληροφοριακό, επίσημο, σοβαρό - γλώσσα επίσημη, ειδικό λεξιλόγιο, αναφορική χρήση γλώσσας, γ' ρηματικό πρόσωπο ή / και α' πληθυντικό, ανάλογα με το αναγνωστικό κοινό
- Περιορισμένη έκταση
- Σκοπός: πληροφόρηση, προβληματισμός, έκθεση απόψεων, ευαισθητοποίηση
- Χρήση τρόπων πειθούς (επίκληση στη λογική, κ.ά.)

β) Να αναφέρετε ποιος είναι ο σκοπός του συντάκτη στο **Κείμενο 2** και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με **μια (1)** φράση από το κείμενο. **(μονάδες 2)**

- Θέλει να προβληματίσει για το θέμα της συνεχούς διεξαγωγής πολέμων.
Ή προσπαθεί να καθορίσει / να εξηγήσει / να παρουσιάσει / να ενημερώσει για τα αίτια των πολέμων διαχρονικά. **(1 μον.)**
- Τεκμηρίωση (ενδεικτικά): «Πέρασε ένας αιώνας από την έναρξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου.» ή «Δυστυχώς, οι πόλεμοι συνεχίζονται.» ή «Είναι η κατάλληλη ευκαιρία να αναρωτηθούμε το γιατί.» (για τον προβληματισμό) ή «Κάποτε οι πόλεμοι γίνονταν για διασκέδαση και κέρδος.» (για τα αίτια) **(1 μον.)**

A.I.2. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε **δύο (2)** οφέλη της ειρήνης σύμφωνα με το **Κείμενο 1** και **δύο (2)** αίτια των πολέμων σύμφωνα με το **Κείμενο 2**. **(μονάδες 4)**

ΔΥΟ από τα πιο κάτω οφέλη: **(2x1 μον.)**

- Οικοδόμηση πιο βιώσιμου κόσμου μέσα από τον σεβασμό της φύσης και του κλίματος
- Αξιοπρέπεια και ασφάλεια για τις γυναίκες και τα κορίτσια
- Προστασία όλων των ανθρώπινων δικαιωμάτων
- Σεβασμός στο δικαίωμα άσκησης λατρείας
- Σεβασμός στις πεποιθήσεις του άλλου
- Διαδίκτυο απαλλαγμένο από ρητορική μίσους και κακοποίηση

ΔΥΟ από τα πιο κάτω αίτια: **(2x1 μον.)**

Διασκέδαση, κέρδος, εξασφάλιση πόρων, εύκολες νίκες, επεκτατισμός – απόκτηση εδαφών, απόκτηση δύναμης - εξουσίας

A.I.3. Να αναφέρετε **έναν (1)** τρόπο πειθούς και το αντίστοιχο μέσο πειθούς που χρησιμοποιείται στην πρώτη παράγραφο του **Κειμένου 2** καταγράφοντας **ένα (1)** στοιχείο από την παράγραφο αυτή, που να τεκμηριώνει το μέσο πειθούς. **(μονάδες 4)**

Τρόπος πειθούς: επίκληση στη λογική **(2 μον.)**

Μέσο πειθούς: παραδείγματα / ιστορικά γεγονότα ή στοιχεία έρευνας **(1 μον.)**

Τεκμηρίωση: **(1 μον.)**

- Όταν η Ρώμη κατέλαβε τη Μικρά Ασία ή η Ισπανία κατέκτησε το Περού κίνητρο ήταν ο χρυσός και το ασήμι.
- Ή μια έρευνα της Οξφόρδης έδειξε ότι οι εμφύλιοι πόλεμοι γίνονται όπου υπάρχουν πόροι, όπως τα διαμάντια και το πετρέλαιο.

Η τεκμηρίωση να αντιστοιχεί με το μέσο.

A.I.4. Να εντοπίσετε στην τελευταία παράγραφο του **Κειμένου 2** τη συνδετική / διαρθρωτική λέξη της πρώτης περιόδου, να τη γράψετε και να την αντικαταστήσετε με μία άλλη που να έχει την ίδια σημασία. **(μονάδα 1)**

Αναμφισβήτητα **(0,5 μον.)**

Αναντίρρητα, αδιάψευστα, αναμφίβολα, βέβαια, σίγουρα κ.ά. **(0,5 μον.)**

A.I.5. Να αναγνωρίσετε το είδος και τον συντακτικό ρόλο των πιο κάτω δευτερευουσών επιρρηματικών προτάσεων που είναι υπογραμμισμένες στα κείμενα. **(μονάδες 8)**

(είδος 1x4 μον. και συντακτικός ρόλος 1x4 μον.)

i.ώστε οι γυναίκες και τα κορίτσια να ζουν με αξιοπρέπεια και ασφάλεια (κείμενο 1)
αποτελεσματική / συμπερασματική, επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος

ii.όπου τη χρειαζόμαστε (κείμενο 1)

αναφορική, επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου

iii.Όταν η Ρώμη κατέλαβε τη Μικρά Ασία (κείμενο 2)

χρονική, επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου

iv.επειδή πιστεύουν στις εύκολες νίκες (κείμενο 2)

αιτιολογική, επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας

A.I.6. Να μετατρέψετε την πιο κάτω φράση, που είναι υπογραμμισμένη στο **Κείμενο 1**, σε δευτερεύουσα τελική πρόταση. **(μονάδες 2)**

αναζητώντας κάτι καλύτερο

(για) να **(1 μον. ο σύνδεσμος)** αναζητήσουν **(1 μον. το ρήμα)** κάτι καλύτερο

A.I.7. Να εντοπίσετε και να γράψετε τον υποθετικό λόγο που βρίσκεται στη δεύτερη παράγραφο του **Κειμένου 2**, να διακρίνετε την υπόθεση και την απόδοσή του και να αναγνωρίσετε το είδος του. **(μονάδες 3)**

Υποθετικός λόγος: «Εάν όμως...δεν αποδίδει». **(1 μον.)**

Υπόθεση: Εάν όμως πρόκειται για ένα ευκατάστατο κράτος, **(0,5 μον.)**

Απόδοση: ο πόλεμος δεν αποδίδει **(0,5 μον.)**

Είδος: πραγματικό **(1 μον.)**

Σημείωση: σε περίπτωση που δεν αναγραφεί το είδος να μην αφαιρεθεί η μία μονάδα που αναλογεί σε αυτό (είδος) αλλά να δοθεί στην αναγνώριση του υποθετικού λόγου (να δοθούν δηλαδή δύο (2) μονάδες αντί της μίας (1) μονάδας)

A.I.8. Να γράψετε **δύο (2)** υπώνυμα της φράσης «χώροι λατρείας», που βρίσκεται στο **Κείμενο 1**. **(μονάδες 2)**

(2x1 μον.)

εκκλησία, τζαμί, τέμενος, ναός, συναγωγή, μοναστήρι κ.ά.

A.I.9. Να γράψετε **ένα (1)** τονικό παρώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις που βρίσκονται στα κείμενα. **(μονάδες 2)**

(2x1 μον.)

ζωών (κείμενο 1) **ζώνων**
κανείς (κείμενο 2) **κάνεις**

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ **(40 μονάδες)**

Το Σχολείο σας διοργανώνει ένα μαθητικό συνέδριο με θέμα «Οι σύγχρονες πολεμικές συγκρούσεις καθιστούν επιτακτική την ανάγκη εδραίωσης της ειρήνης» στην παρουσία της Υπουργού Παιδείας, εκπαιδευτικών, γονέων και μαθητών / μαθητριών. Ως Πρόεδρος του Κεντρικού Μαθητικού Συμβουλίου του Σχολείου σας καλείστε να εκφωνήσετε μια ομιλία στο συνέδριο αυτό, στην οποία θα επισημάνετε **δύο (2)** συνέπειες των πολέμων και θα εισηγηθείτε **δύο (2)** τρόπους οικοδόμησης της ειρήνης.

(Έκταση 220-250 λέξεις)

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρετε το ονοματεπώνυμό σας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σας. Το θέμα της ομιλίας σας **δε χρειάζεται να γραφτεί εκ νέου.**

A. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ: 12/40 μονάδες

[Πρόλογος = 1,5 μον, Κύριο μέρος = 9 μον., επίλογος = 1,5 μον.]

1. Προσφώνηση

Έντιμη κ. Υπουργέ Παιδείας,
Αξιότιμε/η κύριε / κυρία Διευθυντή / Διευθύντρια
Αγαπητοί / Σεβαστοί καθηγητές και καθηγήτριες,
Κυρίες και Κύριοι
Αγαπητοί συμμαθητές / συμμαθήτριες

[ΠΡΟΛΟΓΟΣ = 1,5 ΜΟΝ.]

2. Πρόλογος

α) Δήλωση της αφορμής (μαθητικό συνέδριο), αναφορά στον διοργανωτή (Σχολείο), πολύ σύντομος σχολιασμός του θέματος (σύγχρονες πολεμικές συγκρούσεις) και απλή αναφορά στην ιδιότητα του ομιλητή (Πρόεδρος του Κεντρικού Μαθητικού Συμβουλίου)

(1 μονάδα)

β) Αναφορά στα ζητούμενα του θέματος-πτυχές της ομιλίας (συνέπειες πολέμου και τρόποι οικοδόμησης της ειρήνης) **(0,5 μονάδα)**

3. ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ = 9 ΜΟΝΑΔΕΣ

α) Δύο (2) συνέπειες του πολέμου (2,5x2=5)

[κάθε συνέπεια = 1,5 μον. και κάθε τεκμηρίωση / ανάπτυξη = 1 μονάδα]

β) Δύο (2) τρόποι οικοδόμησης της ειρήνης (2x2=4)

[κάθε τρόπος = 1 μονάδα και κάθε τεκμηρίωση = 1 μονάδα]

α) Συνέπειες πολέμου. ΔΥΟ από τα πιο κάτω:

- Αναρίθμητα θύματα, κυρίως νεαρής ηλικίας, βασανιστήρια αιχμαλώτων σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, γενοκτονίες, αναπηρίες, επιδημίες, μείωση του πληθυσμού.
- Φόβος, άγχος, ανασφάλεια, ψυχικά τραύματα. Το ένστικτο της αυτοσυντήρησης καθιστά τον άνθρωπο αδίστακτο. Διάπραξη στυγερών εγκλημάτων για επιβίωση.
- Καταρράκωση ηθικών αξιών, επικράτηση του νόμου ισχυρότερου, παραβίαση Ατομικών Δικαιωμάτων, απώλεια αλληλεγγύης.
- Πρόσφυγες, αγνοούμενοι, εγκλωβισμένοι, ορφανά παιδιά.
- Έλλειψη ειδών πρώτης ανάγκης (τρόφιμα, φάρμακα), πείνα, φτώχεια, εξαθλίωση.
- Δαπάνη χρημάτων για πολεμικούς εξοπλισμούς και όχι για τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του ανθρώπου.
- Η γεωργία και το εμπόριο εγκαταλείπονται, η βιομηχανία υπολειτουργεί ή υπηρετεί μόνο τις ανάγκες του πολέμου.
- Πόλεις ισοπεδώνονται και καταστρέφονται έργα υποδομής (λιμάνια, δρόμοι, γέφυρες, αεροδρόμια)
- Τα χημικά, βιολογικά και πυρηνικά όπλα μολύνουν τη φύση, τεράστιες εκτάσεις φυσικού περιβάλλοντος καταστρέφονται ολοκληρωτικά.
- Αναστέλλεται η ενασχόληση με τα γράμματα και τις τέχνες, καταστρέφονται μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς και παρεμποδίζεται η σωστή λειτουργία της παιδείας.

β) Τρόποι οικοδόμησης της ειρήνης. ΔΥΟ από τα πιο κάτω:

- Συνειδητοποίηση κάθε ανθρώπου της αξίας της ειρήνης για την παγκόσμια ανάπτυξη / συμμετοχή σε φιλειρηνικές οργανώσεις / κινητοποίηση κατά του πολέμου.
- Χρήση του διαλόγου ως μοναδικού μέσου επίλυσης των διαφορών μεταξύ των ανθρώπων στις καθημερινές τους σχέσεις και των κρατών γενικότερα..

- Η Παιδεία και οι πνευματικοί άνθρωποι να συμβάλλουν στην καλλιέργεια φιλειρηνικών αισθημάτων των νέων ανθρώπων με τη μετάγχιση ανθρωπιστικών αξιών (αγάπη, αλληλεγγύη, σεβασμός, δικαιοσύνη, ελευθερία, δημοκρατία), στις οποίες θεμελιώνεται η ειρήνη.
- Τα ΜΜΕ να αποφεύγουν την παραπληροφόρηση ή την προπαγάνδα που δημιουργεί αισθήματα έχθρας ανάμεσα σε λαούς.
- Άσκηση πίεσης στις πολιτικές ηγεσίες των κρατών για μείωση των πυρηνικών όπλων και σταδιακή κατάργησή τους (ύφεση, αφοπλισμός).
- Σύσφιξη ανθρώπινων σχέσεων μεταξύ των λαών μέσω εμπορικών, πολιτισμικών ανταλλαγών και αθλητικών διοργανώσεων.
- Ενίσχυση του ρόλου διεθνών οργανισμών (π.χ. ΟΗΕ) για εξεύρεση ειρηνικής λύσης στα προβλήματα μεταξύ κρατών.

4. ΕΠΙΛΟΓΟΣ = 1,5 ΜΟΝΑΔΑ

Ενδεικτικά σημεία επιλόγου (ανακεφαλαίωση, συμπέρασμα / εισήγηση / ευχή). Μπορούν να αναφέρονται τα πιο κάτω ή άλλες ισότιμες διατυπώσεις με επαρκή ανάπτυξη.

- Είναι καθήκον όλων μας να βοηθήσουμε στην προετοιμασία της ειρήνης για ένα ασφαλές μέλλον.
- Οι πνευματικοί άνθρωποι, τα Μέσα Ενημέρωσης, οι Διεθνείς Οργανισμοί πρέπει να πιέσουν τις κυβερνήσεις των κρατών να βρίσκουν λύσεις ειρηνικές μέσω του διαλόγου στα προβλήματά τους.
- Μόνο έτσι θα έρθει η πρόοδος και η ευτυχία σε όλο τον κόσμο.

5. **Επιφώνηση:** Σας ευχαριστώ θερμά (για την προσοχή σας) ...

B. ΔΟΜΗ=12/40 μονάδες

A. Εξωτερικά δομικά στοιχεία ομιλίας= 2 μονάδες

Προσφώνηση =1 μονάδα (σε μη κλιμακωτή προσφώνηση αφαιρείται 0,5 μονάδα), επιφώνηση =1 μονάδα

B. Εξωτερικά στοιχεία κειμένου = 2 μονάδες

πρόλογος= 0,5 μονάδα, κύριο μέρος= 1 μονάδα, επίλογος = 0,5 μονάδα

Γ. Δομή παραγράφων= 4 μονάδες :1 μονάδα για τα δομικά μέρη κάθε παραγράφου

[1 μονάδα x4 παράγραφοι=4 μονάδες]

Δ. Αλληλουχία ιδεών και σύνδεσή τους, διάρθρωση ιδεών= 4 μονάδες

(1 μονάδα για κάθε παράγραφο)

Γ. ΕΚΦΡΑΣΗ= 12/40 μονάδες

- **Σαφήνεια-σύνταξη:** Για κάθε (5) συντακτικά λάθη ή λάθη διατύπωσης: αφαιρείται 1 μονάδα **(4 μονάδες)**
- **Ακριβολογία-επιλογή κατάλληλου λεξιλογίου:** Για κάθε πέντε (5) μη εύστοχες λέξεις ή φράσεις αφαιρείται 1 μονάδα **(4 μονάδες)**
- **Ύφος ανάλογο του επικοινωνιακού πλαισίου, της επικοινωνιακής περίπτωσης και του κειμενικού είδους:**
Ομιλία: χρήση κατάλληλου προσώπου (ενδεικτικά: γ' προσώπου όταν παρατίθενται επιχειρήματα/τεκμήρια, β' προσώπου, όταν απευθύνεται στο ακροατήριο και α' πληθυντικού προσώπου για ποικιλία ύφους) και κατάλληλου λεξιλογίου. **(4 μονάδες)**

Δ. ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ = 4/40 μονάδες

Ορθή χρήση γραμματικών κανόνων και τονισμού.

[Για κάθε 5 ορθογραφικά / γραμματικά λάθη: αφαιρείται **1 μονάδα**, απουσία τονισμού: αφαιρείται **1 μονάδα**]

Σημείωση:

1. Υπέρβαση ορίου λέξεων: αφαίρεση 1 μονάδας για κάθε 100 λέξεις, πέραν του ορίου των 250 λέξεων (για έκταση +30 πέραν του ορίου των 250 λέξεων ή -30 από τις 220 λέξεις δεν αφαιρείται μονάδα).
2. Έκθεση που θα διαπιστωθεί ότι είναι εκτός θέματος, βαθμολογείται με μηδέν (0) σε όλα τα σημεία.
3. Νοείται ότι, σε περίπτωση που η έκταση είναι πολύ περιορισμένη, αφαιρούνται αναλογικά μονάδες και από τη δομή, την έκφραση και την ορθογραφία.

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

Ι. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ, «Παιδί με μια φωτογραφία»

Παιδί με μια φωτογραφία στο χέρι
με μια φωτογραφία στα μάτια του βαθιά
και κρατημένη ανάποδα με κοίταζε.

Ο κόσμος γύρω του πολύς· κι αυτό
είχε στα μάτια του μικρή φωτογραφία,

στους ώμους του μεγάλη και αντίστροφα –
στα μάτια του μεγάλη, στους ώμους πιο μικρή,
στο χέρι του ακόμα πιο μικρή.
Ήταν ανάμεσα σε κόσμο με συνθήματα
και την κρατούσε ανάποδα' μου κακοφάνη.

Κοντά του πάω περνώντας πινακίδες
αγαπημένων είτε αφίδες και φωνές
πού 'χαν παγώσει και δε σάλευε καμιά.

Έμοιαζε του πατέρα του η φωτογραφία.
Του τήνε γύρισα ίσια κι είδα πάλι
τον αγνοούμενο με το κεφάλι κάτω.

Όπως ο ρήγας, ο βαλές κι η ντάμα
ανάποδα ιδωμένοι βρίσκονται ίσια,
έτσι κι αυτός ο άντρας ιδωμένος ίσια
γυρίζει ανάποδα και σε κοιτάζει.

Μάης 1979, Κυριάκος Χαραλαμπίδης, Θόλος, Άγρα, Αθήνα 1998

Ερώτηση Β1

Να εξηγήσετε τις **δύο (2)** διαφορετικές σημασίες που έχει η φωτογραφία στην πρώτη στροφή του ποιήματος επισημαίνοντας και το εκφραστικό μέσο / σχήμα λόγου, με το οποίο δηλώνονται. Να αναφέρετε ποιον / ποιους κοιτάζει ο άντρας της φωτογραφίας στον τελευταίο στίχο του ποιήματος και να εξηγήσετε το μήνυμα που θέλει να μεταδώσει.

(μονάδες 10)

Ενδεικτική απάντηση:

- Σημασίες: κυριολεκτική και μεταφορική **(2x0,5)**
- Κυριολεκτική σημασία: η φωτογραφία (που την κρατά το παιδί) **(1 μον.)**
- Μεταφορική σημασία: ο αγνοούμενος **(1 μον.)**
- Εκφραστικά μέσα / σχήματα λόγου **(2 μον.)**: (α) μεταφορά (φωτογραφία στα μάτια του βαθιά), (β) επανάληψη (της λέξης φωτογραφία) και (γ) εικόνα (το παιδί που κρατάει τη φωτογραφία ανάποδα).
- Ο άντρας κοιτάζει το ποιητικό υποκείμενο, αλλά και όλους εμάς (=«σε»). **(2 μον.)**
- Μήνυμα **(3 μον.)**:
 - οι αγνοούμενοι (και οι συγγενείς τους) απαιτούν εξακρίβωση της τύχης τους και απόδοση δικαιοσύνης **(1 μον.)**
 - το θέμα των αγνοουμένων αφορά κάθε άνθρωπο / πολίτη της Κύπρου (αποτελεί Χρέος) και όχι μόνο τις οικογένειες και τους συγγενείς τους **(1 μον.)**

- η κατάσταση των αγνοουμένων είναι τραγική, γιατί το συγκεκριμένο πρόβλημα δεν έχει λυθεί ακόμη, ώστε να δοθεί ένα τέλος στην αγωνία των συγγενών τους...
(1 μον.)

Σημείωση: Ολοκληρωμένη απάντηση καλύπτει τα πιο πάνω τρία σημεία με διατύπωση που να αποδίδει το ίδιο νόημα.

II. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ **ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**

ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΣΙΑΡΔΗΣ, «Σας περιμένουμε» (Χριστούγεννα 1974)

Σας περιμένουμε να' ρθείτε παιδιά
τούτη τη μέρα των Χριστουγέννων
αυτή την ώρα της ελπίδας.
Να' ρθείτε απ' το θάνατο
από τη φυλακή
από το κάτεργο
από τη μαύρη ερημιά που περπατείτε
να' ρθείτε από κει που βρίσκεστε
σώοι, ακέραιοι
με το χαμόγελό σας ξεδιπλωμένο
όπως το ρόδισμα της ανατολής.

Σ' αυτή τη γωνιά
σ' αυτό το σπίτι,
σ' αυτό το τσαντήρι,
στην προσφυγιά,
σας περιμένουμε.
Σήμερα, σήμερα να' ρθείτε.
Σήμερα να' μαστε μαζί.

Αλλιώς δεν έχουμε Χριστούγεννα
δεν έχουμε ελπίδα
δεν έχουμε αστέρι
δεν έχουμε χαρά
δεν έχουμε παρηγοριά, - αγαπημένοι-,
φίλοι, αδέρφια.
Αυτή τη μέρα
σας περιμένουμε.
Να' μαστε μαζί.

Μιχάλης Πασιαρδής, *Ο δρόμος της Ποίησης Β΄*, 1976

Ερώτηση Β2

α) Να γράψετε το θέμα, να περιγράψετε το σκηνικό και να προσδιορίσετε τον ρόλο του ποιητικού υποκειμένου στο κάθε ποίημα. **(μονάδες 10)**

Θέμα: 1 μον. + 1 μον. , σκηνικό 2 μον. +2 μον., ρόλος ΠΥ 2 μον. + 2 μον.

Σημείωση: Στην ερώτηση Β2α να κατανεμηθούν οι μονάδες που αφορούν στα δύο ποιήματα ως εξής:

Στον πίνακα βαθμολόγησης, σημείο 16, να δοθούν μέχρι 5 μονάδες που αφορούν στο ποίημα «Παιδί με μια φωτογραφία» και στο σημείο 17, να δοθούν μέχρι 5 μονάδες που αφορούν στο ποίημα «Σας περιμένουμε».

Ενδεικτική απάντηση:

«Παιδί με μια φωτογραφία»

- **Θέμα:** Οι αγνοούμενοι της τουρκικής εισβολής 1974 / οι διαμαρτυρίες και τα αιτήματα για εξακρίβωση της τύχης των αγνοουμένων. **(1 μον.)**
- **Σκηνικό (2 μον.):** μια πλατεία / ένας εξωτερικός χώρος, όπου συγκεντρώθηκε πολύς κόσμος **(1 μον.)** για να διαδηλώσει / να διαμαρτυρηθεί με φωτογραφίες, πανό και συνθήματα για το πρόβλημα των αγνοουμένων **(1 μον.)**
- **Ρόλος ποιητικού υποκειμένου (2 μον.):** Είναι ένας περαστικός-παρατηρητής που βρίσκεται στη συγκέντρωση αυτή και αρχικά δεν συμμετέχει στα γεγονότα **(0,5 μον.)**. Στη συνέχεια τραβά την προσοχή του ένα παιδί που κρατά τη φωτογραφία του αγνοούμενου πατέρα του ανάποδα **(0,5 μον.)**. Παρεμβαίνει πλησιάζοντας το παιδί και προσπαθεί να γυρίσει τη φωτογραφία του αγνοούμενου πατέρα ίσια **(0,5 μον.)** Εκφράζει τις σκέψεις και τα συναισθήματά του για το θέμα των αγνοουμένων **(0,5 μον.)**

«Σας περιμένουμε»

- **Θέμα:** Οι αγνοούμενοι / το δράμα των αγνοουμένων / η αγωνία των συγγενών που προσμένουν την επιστροφή των αγαπημένων τους προσώπων **(1 μον.)**
- **Σκηνικό (2 μον.):** Οι συνθήκες προσφυγιάς, σε κάποιο σπίτι, σε τσαντήρι, όπου ζουν οι συγγενείς των αγνοουμένων **(1 μον.)** και ο τόπος όπου βρίσκονται οι αγνοούμενοι, στον θάνατο, κάτεργο, φυλακή, μαύρη ερημιά **(1 μον.)**
- **Ρόλος ποιητικού υποκειμένου: (2 μον.)**
 - πρόσωπο / πρόσωπα / οικογένειες που έχασαν αγαπημένο τους και τον προσμένουν στην προσφυγιά **(1 μον.)**
 - απευθύνεται στους αγνοούμενους εκφράζοντας τον πόθο να τους δει ξανά, λέγοντας ότι δεν μπορούν να γιορτάσουν Χριστούγεννα χωρίς αυτούς **(0,5 μον.)**
 - Το Ποιητικό Υποκείμενο γίνεται συλλογικό / εκπροσωπεί ένα «εμείς» / μια ομάδα, που είναι όλοι οι συγγενείς των αγνοουμένων. **(0,5 μον.)**

Σημείωση: Να μην αφαιρεθεί μονάδα σε περίπτωση που δεν καταγραφεί ο όρος «συλλογικό ποιητικό υποκείμενο», αλλά αποδίδεται το ίδιο νόημα.

β) Να γράψετε και να δικαιολογήσετε **ένα (1)** συναίσθημα του παιδιού στη δεύτερη στροφή του ποιήματος «Παιδί με μια φωτογραφία» και **ένα (1)** συναίσθημα των προσώπων στην τρίτη στροφή του ποιήματος «Σας περιμένουμε». Να αναφέρετε **ένα (1)** σχήμα λόγου / εκφραστικό μέσο για κάθε συναίσθημα τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με **ένα (1)** στοιχείο από την αντίστοιχη στροφή του κάθε ποιήματος. **(μονάδες 10)**

1 μον. για κάθε συναίσθημα (1x2=2), **2 μον.** για κάθε δικαιολόγηση (2x2=4), **1 μον.** για κάθε σχήμα λόγου / εκφραστικό μέσο (1x2=2), **1 μον.** για κάθε τεκμηρίωση (1x2=2)

Σημείωση: Στην ερώτηση Β2β να κατανεμηθούν οι μονάδες που αφορούν στα δύο ποιήματα ως εξής:

Στον πίνακα βαθμολόγησης, σημείο 18, να δοθούν μέχρι 5 μονάδες που αφορούν στο ποίημα «Παιδί με μια φωτογραφία» και στο σημείο 19, να δοθούν μέχρι 5 μονάδες που αφορούν στο ποίημα «Σας περιμένουμε».

Ενδεικτική απάντηση: «Παιδί με μια φωτογραφία»

Συναισθήματα. **ΕΝΑ** από τα πιο κάτω: **(1 μον.)**

- Το παιδί είναι θλιμμένο / αισθάνεται οδύνη / απελπισία.
- Αγωνιά για την τύχη του πατέρα.
- Το συναισθηματικό βάρος του δράματος που άλλοτε είναι υποφερτό και άλλοτε όχι.

Δικαιολόγηση των συναισθημάτων **(2 μον.):**

- η απουσία του πατέρα **(1 μον.)**
- και η μη εξακρίβωση της τύχης του **(1 μον.)**

Σχήματα λόγου / εκφραστικά μέσα **(1x1)** και τεκμηρίωση **(1x1): ΕΝΑ** από τα πιο κάτω:

(α) το χιαστό σχήμα **(1 μον.):** («μάτια μικρή» – «ώμους μεγάλη» Χ «μάτια μεγάλη» – «ώμους μικρή» **(1 μον.)**)

(β) η αντίθεση **(1 μον.):** μικρή – μεγάλη **(1 μον.)**

(γ) το ασύνδετο σχήμα **(1 μον.):** «στα μάτια του μεγάλη», «στους ώμους πιο μικρή», «στα μάτια του μεγάλη», στους «ώμους πιο μικρή», «στο χέρι του ακόμα πιο μικρή» (τουλάχιστον δύο φράσεις **(1 μον.)**)

(δ) κλιμακωτό **(1 μον.):** «στα μάτια του μεγάλη», στους «ώμους πιο μικρή», «στο χέρι του ακόμα πιο μικρή» **(1 μον.)**

(ε) επανάληψη **(1 μον.)** (των επιθέτων μεγάλη, μικρή, μάτια, ώμοι - μία λέξη **(1 μον.)**)

«Σας περιμένουμε»

Συναισθήματα. **ΕΝΑ** από τα πιο κάτω **(1 μον.)**:

- Αγωνία, ανυπομονησία, λύπη, θλίψη, απελπισία / απόγνωση, απογοήτευση, χωρίς παρηγοριά (και άλλα που να στηρίζονται από το κείμενο).

Δικαιολόγηση συναισθημάτων **(1x2)**: η απουσία των αγαπημένων προσώπων από το σπίτι και ιδιαίτερα στη γιορτή των Χριστουγέννων **(1 μον.)** και η άγνοια για την τύχη τους **(1 μον.)**

Εκφραστικά μέσα / σχήματα λόγου **(1x1)** και τεκμηρίωση **(1x1)**. **ΕΝΑ** από τα πιο κάτω.

- Μεταφορά **(1 μον.)** «δεν έχουμε αστέρι» **(1 μον.)**
- Επανάληψη **(1 μον.)** «δεν έχουμε» **(1 μον.)**
- Ασύνδετο σχήμα **(1 μον.)** «αγαπημένοι, φίλοι, αδέρφια» **(1 μον.)**

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ